

Lisäys MAL-ohjausryhmän kokoukseen 30.1.2026, asiakohta 5: vuoden 2026 Talousraami

MAL-VERKOSTON RAHOITUS v. 2026 ETEENPÄIN

Valtakunnallinen Maankäytön, Asumisen ja Liikenteen kehittämisverkosto MAL-verkosto on kaupunkiseutujen sparraus- ja kehittäjäverkosto, joka on ollut keskeinen osa suomalaista kaupunkipolitiikkaa vuodesta 2010 lähtien. MAL-verkoston isäntänä on alusta lähtien ollut Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä, joka puolestaan viettää toimintansa 20 vuotisjuhlaa vuonna 2026.

Vuonna 2026 mukana on ovat 18 kaupunkia tai kaupunkiseutua sekä valtion keskeiset toimijat: liikenne- ja viestintäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, ympäristöministeriö, valtiovarainministeriö, Väylävirasto (liikennehallinto), ja Suomen Kuntaliitto. Sparraajina ovat Aalto, yliopisto ja Turun kaupunkitutkimusyhteisö sekä hankkeissa Suomen ympäristökeskus ja Tampereen yliopisto.

VERKOSTON YDINTEHTÄVÄ

Tuemme kaupunkiseutuja ja kaupunkeja kestävän ja vähähiilisen yhdyskuntarakenteen suunnittelussa – tarjoten konkreettisia välineitä elinvoimaisen ja tulevaisuuteen katsovan aluekehityksen rakentamiseen. Verkostomme on tuottanut lukuisia käytännön työkaluja ja selvityksiä, jotka tukevat jäsenten päivittäistä suunnittelutyötä – asemanseutujen kehittämisestä kaupunkivihreän suunnitteluun. Etsimme jatkuvasti uusia tapoja maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) yhteensovittamiseen. MAL-verkosto on toiminut tärkeänä keskustelualustana valtion ja kuntien välillä monessa eri teemassa 15 vuoden aikana. Näemme, että valtakunnallinen kattavuus auttaa meitä ja jäsenemme löytämään parhaimmat hyvät käytännöt ja sovelluskeinot em. teemojen paikallisiin ja valtakunnallisiin haasteisiin.

Seudullisen yhteistyön vahvistaminen

- Yhteisenä foorumina toimiminen valtion ja seutujen kumppanuuteen muuttuvan toimintaympäristön tuomiin haasteisiin kestävän ja vetovoimaisen kaupunkiympäristön ja yhdyskuntarakenteen suunnittelulle.
- Tiedollinen tuki seudullisten kehittämishankkeiden suunnitteluun ja toteutukseen eri kokoisille kaupunkiseuduille ja kaupungeille, jotka haluavat kehittää maankäyttöä, asumista ja liikennettä strategisesti ja kestävästi
- Seudullisten kehittämistarpeiden tunnistaminen ja ratkaisujen etsiminen kuntien väliseen yhteistyöhön
- Käytännön kokemusten jako siitä, miten muut seudut ovat ratkaisseet samankaltaisia haasteita.

VERKOSTON RAHOITUKSEN TILA

Verkostomme toiminta perustuu jäsenistön kanssa yhdessä työstitettyihin strategisiin painopisteisiin, ja vuosille 2024–2027 punnittuihin painopisteisiin. Toimintaa rahoittavat yhdessä valtion tahot, Suomen Kuntaliitto sekä jäsenkaupungit ja -kaupunkiseudut. **Verkoston vuosimenot ovat noin 220 000 euroa** (ks liite vuoden 2026 TAE).

Vuosien 2025-2026 välillä kaksi valtiollista toimijaa on joutunut vetäytymään toiminnasta; ARA lakkautettiin ja Traficom vetäytyi. Vetäytymiset tarkoittivat 33 000 (11 000+22 000) euron vähenemää suunniteltuun talouteen vuodesta 2026 eteenpäin.

Nykyisellä jäsenmäärällä ja jäsenmaksutasolla jäsenmaksuja kertyy **v. 2026 eteenpäin vain noin 186 500 euroa**. Jäsenmaksuilla katetaan koordinaation kaikki kulut, hankkeiden toteutus, tilaisuudet, tarjoilut, matkat sekä selvitysten julkaiseminen ja viestinnän työkalujen käyttö. MAL-verkoston vuosi 2026 katetaan talousarvioesityksen mukaisella jäsenmaksutasolla lisättynä Teemaverkosto-rahoituksen viimeisellä tilityksellä ts vuoden 2025 ylijäämien siirrolla vuoteen 2026, ks liite.

Vuoden 2026 rahoitusosuudet:

- Ympäristöministeriö: 32 450 €
- Väylävirasto: 22 000 €
- Kaupunkiseudut (17 jäsentä): 6 600 €/jäsen/vuosi
- HSL ja HSY: 9 900 € (yhteensä)
- Suomen Kuntaliitto: 10 000 €
- Yhteensä 186 500 euroa
- **= alijäämä n. 33 900 euroa**

Vuodesta 2026 eteenpäin eli vuoden 2027 budjettiin on järjesteltävä lisärahoitusta noin 34 000 euroa joko pysyvinä jäsenmaksujen lisäyksinä tai pitempiaikaisten yhteistyökumppanuuksien ja hankkeiden kautta. Koordinaatio esittää, että lisärahoitusta haetaan seuraavien vaihtoehtojen kautta, esim. 2/3 uusista jäsenistä ja 1/3 uusista hankkeista.

MAL-VERKOSTON TOIMINNAN VAKAUTTAMISEN VAIHTOEHDOT VUODESTA 2026

A. Lisää valtiotoimijoita mukaan toimintaan

- Maankäytön suunnitteluun liittyvä ministeriö mukaan, esim. MMM (on kysytty jo kahdesti aiemmin -> MAL-verkosto edustaa kaupunkipolitiikkaa, ei ole ollut intressiä liittyä.
- Jokin muu valtiollinen tai valtakunnallinen toimija mukaan, Fintraffic (liikenteen ohjaus)

B. Lisää seutuja mukaan toimintaan (2-3)

- Maakuntakeskukset (3 kpl manner-Suomessa) – erityisesti Kouvola tai Kokkola
- Merkittäviä seutukeskuksia: KUUMA-kunnat, Uusikaupunki-Rauma, Savonlinna, Kemi-Tornio (Haaparanta), Itä-Lappi jne
- (Yksi seutu/ alue = 6600 euroa, 5-6 aluetta tai seutua kattaa alijäämän.)

C. Seututason MAL-työhön keskeisesti osallistuvia maakuntaliittoja mukaan (3-4)

- Hanketoiminnassa ja seminaareissa jo nyt nostavat usein esiin ”pääsyn ja tiedonkulun” vaikeudet. Suora jäsenyys poistaisi nämä esteet.
- Ehdotetaan maakuntaliitolle sama jäsenhintaa kuin seuduille, 6 600 euroa vuodessa.

- Rajattaessa mukaan kutsuttavat maakuntaliitot keskusseudun ja merkittävän seutukeskuksen MALPE työn edistämiseksi mukana oleviin, ei päällekkäisen työstä ja edunvalvonnasta pitäisi olla huolta.

Kutsuttavia maakuntaliittoja:

- MAL-seutujen maakunnat: Uudenmaan liitto, Varsinais-Suomen liitto, Päijät-Hämeen liitto, Pohjois-Pohjanmaan liitto, Pohjois-Savon liitto, Keski-Suomen liitto, Pirkanmaan liitto. Näiden liittojen alla myös MAL-verkoston seutukeskuksia, mm Salo.
- Muut merkittävää seutuyhteistyötä edistävät liitot: Kymenlaakson liitto, Lapin liitto, Pohjanmaan liitto, Hämeen liitto, Etelä-Karjalan liitto (Lappeenranta, Imatra)
- Edellä mainitut liitot työstävät seutujen kansaa yhteisiä kaavoja ja alueen seudun liikennejärjestelmätystä yhteisymmärryksessä seutukeskuksen kanssa. Näiden liittojen alueilla myös liittojen välinen suuralueyhteistyö korostuu, jolloin paikallistason mal-suunnittelun yhteistyölle jää tilaa valtakunnallisen verkostoitumisen kanssa.

D. Ulkopuolisen rahoituksen hankeyhteistyö (vaihtuvaa, ratkaisu pitemmällä aikavälillä)

- Nopeahkot selvityshankkeet tutkimuslaitosyhteistyö, mm EU hankkeita ja VN Tutkiva yhteistyötä, kaupunkien yhteistyöverkostoissa koottavat hankkeet, mm SYKEN ja WHO:n (ikäystävällisyysverkosto) –
- Nopeat selvityshankkeet ovat yleensä pieniä ja tuottavat noin 10 000 – 20 000 euroa vuodessa, jos hankehaku onnistuu. Erittäin kilpailtua rahoitusta!
- Valitut, strategian mukaiset yhteistyöhankkeet kotimaasta (mm kohtuuhintainen asuminen, segregatio, PE-toiminnan edistäminen, TA/
- EU:sta: kaupunkimissiot, SUMP ja kestävä kaupunkiliikenne, Kaupunkivihreä jne. Molemmat vaativat kokemuksen mukaan 8-18 kk valmistelun sekä lisähenkilöresurssin palkkaamisen mukaan koordinaatioon.

E. Toimialajärjestöt ja muut sidosryhmäorganisaatiot

- Esim. Kuntarahoitus (asuminen, ympäristövastuullinen infra) ja Rakli (asuminen)
- Järjestöillä on intressi vaikuttaa kaavoituksen ja liikennesuunnittelun kehittämiseen valtakunnallisesti
- Verkosto tarjoaa järjestöille suoran kanavan kuntien ja valtion väliseen keskusteluun
- MAL-teemoissa yksityisen sektorin rooli toteutuksessa on keskeinen – kumppanuus tuo käytännön näkökulmaa suunnitteluun.

Päätösehdotus:

Ohjausryhmä valtuuttaa koordinaation käymään neuvottelut rahoituspohjan vahvistamiseksi seuraavien vaihtoehtojen puitteissa: *uusien kaupunkiseutujen ja kaupunkien kutsuminen jäseniksi, maakuntaliittojen kutsuminen jäseniksi, uusien valtiotoimijoiden kutsuminen mukaan toimintaan sekä hankeyhteistyön ja sidosryhmäyhteistyön laajentaminen* siten, että alijäämä n 34 000 euroa/ vuosi täyttyy strategiakauden loppuun saakka.

Päätös:

Verkoston perustoiminnan tulot ja menot vuonna 2026.

MAL-VERKOSTO	TA 2025	TAE 2026	muutos €
Myyntitulot/alueet	208 200,00	186 550,00	-21 650,00
Muut tuet ja avust.	0,00	33 900,00	33 900,00
Tulot yht.	208 200,00	220 450,00	12 250,00
Palkat ja palkkiot	130 400,00	135 000,00	4 600,00
Sivukulut	25 800,00	26 000,00	200,00
Henk.kulut yht.	156 200,00	161 000,00	4 800,00
Palvelujen ostot	34 100,00	48 000,00	13 900,00
Aineet ja tarvikkeet	2 000,00	450,00	-1 550,00
Vuokrat	15 900,00	10 000,00	-5 900,00
Muut toimintakulut	0,00	1 000,00	1 000,00
Menot yht.	208 200,00	220 450,00	12 250,00
Toimintakate	0	0,00	